

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังของจังหวัดเชียงใหม่” นับว่าเป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากผู้ประกอบการทั้งหมด 17 ราย โดยสามารถสรุปให้เห็นตามแนวทางตามวัตถุประสงค์ที่จะนำไปสู่การพัฒนา ดังนี้

1. บริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังในจังหวัดเชียงใหม่
 2. วิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังในจังหวัดเชียงใหม่
 3. เพื่อการสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังในจังหวัดเชียงใหม่เป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น และระดับชุมชนระดับประเทศสู่สากล
- ในการสรุปผลการศึกษตามแนวทางวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนั้น คณะผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังในจังหวัดเชียงใหม่

จากที่คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษบริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ มาจากอำเภอเมืองคิดเป็นร้อยละ 47 อำเภอสันกำแพง คิดเป็นร้อยละ 35 และอำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 18

1.2 ผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง มีการจัดซื้อวัตถุดิบจากแหล่งผลิตภายในชุมชนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 94 วัตถุดิบที่จัดซื้อ ได้แก่ หนังแผ่น หนังรองเท้า โดยซื้อจากร้านเจมส์ และร้านเจริญศิลป์ รองลงมาเป็นการซื้อวัตถุดิบจากแหล่งผลิตภายนอกชุมชนคิดเป็นร้อยละ 29 วัตถุดิบที่จัดซื้อคือหนังเทียม ซึ่งสั่งซื้อมาจากกรุงเทพฯ ส่วนวัตถุดิบที่รับมาจากผู้ว่าจ้างคิดเป็นร้อยละ 6 ผู้ประกอบการคิดเพียงค่าแรงที่ใช้ในการผลิตเท่านั้น

1.3 การจ้างแรงงานในการผลิตหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง ส่วนใหญ่จะเป็นการจ้างแรงงานในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมาเป็นการใช้แรงงานของผู้ประกอบการเอง คิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนการจ้างแรงงานสมาชิกภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 12

1.4 ผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง ส่วนใหญ่เลือกใช้บ้านเป็นสถานที่ปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาเป็นการใช้สถานที่อื่น ๆ เช่น หน้าโรงพยาบาลเม็คคอร์ดมิค ตลาดธานีรินทร์ และห้างทองกิมเล้ง คิดเป็นร้อยละ 24 ด้านการใช้สถานที่ปฏิบัติงานที่ร้านของผู้ประกอบการและการเช่าสถานที่ในการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นั้น มีค่าร้อยละเท่ากันคือ ร้อยละ 6

1.5 ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามแบบที่ผู้ว่าจ้างออกแบบให้ คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมาเป็นการออกแบบเองทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนการออกแบบโดยได้รับคำแนะนำจากผู้ว่าจ้าง คิดเป็นร้อยละ 24 และการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามที่ผู้ว่าจ้างออกแบบให้ผลิตนั้น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

1.6 ผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง มีการประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านงานแสดงสินค้า การประชาสัมพันธ์ผ่านทางการใช้สื่อออนไลน์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางด้านอื่น ๆ มีค่าร้อยละเท่ากัน ถึงร้อยละ 18 รองลงมาเป็นการประชาสัมพันธ์ทางสื่อสิ่งพิมพ์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางตลาดนัดหรือผ่านถนนคนเดิน มีค่าร้อยละเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 6 (สำหรับคุณอุดมศิลป์ คุณวีระชัย คุณชยธร คุณเสรี คุณวิบูล คุณแสงทอง คุณนารีวัน คุณดวงศ์คุณรุ่งโรจน์ คุณจิรพันธ์ คุณเอกชัย และคุณศรัทธา ยังไม่มีกระบวนการในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์)

1.7 ผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง ใช้ช่องทางในการจัดจำหน่ายที่เป็นร้านค้าของของผู้ประกอบการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88 รองลงมาคือการจัดจำหน่าย โดยการใช้ตัวแทนจำหน่าย และการจัดจำหน่ายโดยวิธีอื่น ๆ มีค่าร้อยละเท่ากันคือ ร้อยละ 12 สำหรับการจำหน่ายสินค้าผ่านถนนคนเดิน และการใช้ช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น ก็มีค่าร้อยละเท่ากันคือ ร้อยละ 0

1.8 การกำหนดราคาของหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง ผู้ประกอบการเป็นผู้กำหนดราคาเอง โดยพิจารณาจากต้นทุนราคาสินค้าและการกำหนดราคาจากปัจจัยอื่น มีค่าร้อยละเท่ากันคือ คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาเป็นการกำหนดราคา โดยพิจารณาจากคุณภาพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 35 สำหรับการกำหนดราคาโดยพิจารณาจากราคาขายของกลุ่มแข่งขัน คิดเป็นร้อยละ 12 ส่วนการกำหนด

ราคาโดยพิจารณาจากคุณภาพผู้ซื้อผู้ขาย และกำลังซื้อของลูกค้า มีค่าร้อยละเท่ากันคือ ร้อยละ 6 และการกำหนดราคาโดยพิจารณาจากความต้องการของท้องตลาด คิดเป็นร้อยละ 0

1.9 ในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง นั้น ยังไม่มีการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน เป็นเพียงการถ่ายทอดความรู้ภายในกลุ่มที่ปฏิบัติงานร่วมกัน เท่านั้น และในบางครั้งก็จะมีนักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ที่มีความสนใจทางด้านผลิตภัณฑ์ เข้ามาซักถามข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ซึ่งผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังทุกท่าน ก็มีความยินดีที่จะตอบทุกคำถาม

1.10 ในการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ SWOT Analysis ในการบริหารจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1.10.1 S-Strengths = จุดแข็ง

สำหรับจุดแข็งในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังคือ ผู้ประกอบการมีประสบการณ์การผลิตหัตถกรรมเครื่องหนังมานาน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ทำการผลิตมีรูปแบบที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี สำหรับราคาผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับราคาคู่แข่งและท้องตลาด ส่วนทางด้านช่องทางการจัดจำหน่ายของผู้ประกอบการมีช่องทางที่ใช้ในการจัดจำหน่ายที่แน่นอนคือ ผ่านทางร้านค้าของผู้ประกอบการตัวแทนจำหน่าย พนักงานขาย และผู้ประกอบการมีการจัดทำประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ป้ายหน้าร้าน งานแสดงสินค้าต่าง ๆ และถนนคนเดินตลอดจนผู้ประกอบการมีการส่งเสริมการขายคือ เมื่อลูกค้าสั่งซื้อสินค้าคราวละมาก ๆ มีส่วนลดราคาเงินสด

1.10.2 W-Weaknesses = จุดอ่อน

สำหรับด้านจุดอ่อนที่เกิดขึ้นกับการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังคือ ผู้ประกอบการยังขาดความรู้และความเข้าใจทางด้านการมีตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์เป็นของตนเอง ผู้ประกอบการบางรายไม่มีกระบวนการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ทางด้านผลิตภัณฑ์ เนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง และไม่มียงบประมาณทางด้านนี้

1.10.3 O-Opportunities = โอกาส

โอกาสการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังคือ ในปัจจุบันรัฐบาลได้มีนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง ธุรกิจขนาดย่อมอย่างจริงจัง และได้มีการเปิดการค้าเสรีกับกลุ่มอาเซียนมากขึ้น ตลอดจนมีหน่วยงานของทางภาครัฐและเอกชนที่เข้ามามีบทบาททางด้านการให้คำแนะนำและการให้คำปรึกษาทางด้านการทำธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการผลิต การจัดจำหน่าย การตลาด ฯลฯ

1.10.4 T-Threats = อุปสรรค

สำหรับอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาช่างหนังนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง การมีคู่แข่งในในตลาดระดับเดียวกันเป็นจำนวนมาก จุดอึดตัวทางด้านการบริโภคหัตถกรรมเครื่องหนังของผู้บริโภค และคู่แข่งสามารถลอกเลียนแบบผลิตภัณฑ์ได้ง่าย

2. วิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังในจังหวัดเชียงใหม่

จากที่คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบว่า ผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาช่างหนัง ได้มีการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันเพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จและคงอยู่ได้ ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินชีวิต และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้การดำเนินธุรกิจของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีชาวบ้านที่ประดิษฐ์คิดค้นในราคาประหยัดมาใช้ในการผลิตผลงานได้เป็นอย่างดี (ยกเว้นธุรกิจขนาดใหญ่ที่ต้องใช้เครื่องจักรในการผลิตแบบอุตสาหกรรม)

2.2 กลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง มีความพอเพียงโดยการเลือกใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัตถุดิบของท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตงานหัตถกรรม คำนึงถึงการใช้อย่างประหยัด และรู้คุณค่า

2.3 กลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง โดยมีการเน้นการทำงานอย่างประหยัด โดยใช้แรงงานในท้องถิ่น เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเป็นการกระจายรายได้ กระจายงาน ช่วยให้คนท้องถิ่นมีงานทำไม่เกิดปัญหาสังคม

2.4 กลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง มีการยึดมั่นในหลักของความมีเหตุผลในการประกอบธุรกิจ โดยคำนึงถึงการบริหารจัดการที่เป็นระบบการผลิตอย่างรอบคอบ และหลีกเลี่ยงต่อสภาวะการเกิดหนี้สินใหม่ ๆ

2.5 กลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง มีความตระหนักและยังให้ความสำคัญกับเรื่องของคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบต่อผู้บริโภค การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ยุติธรรมต่อแรงงาน หรือลูกจ้าง และผู้จำหน่ายวัตถุดิบ

2.6 กลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง โดยมีการนำคำพูดที่ว่า ซื้อง่าย ขายคล่อง มาประยุกต์ใช้ในการประกอบธุรกิจของตนเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกอบธุรกิจที่สร้างความมั่นใจ ไม่โลภมาก ไม่คำกำไรเกินควร และการคำนึงถึงการค้าในระยะยาวเป็นหลัก

2.7 กลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง ได้มีการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและครอบครัว ด้วยการเตรียมตนเองให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยมีการคิดวางแผนอย่างรอบคอบตลอดเวลา ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

3. เพื่อสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังในจังหวัดเชียงใหม่เป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน ระดับประเทศสู่สากล

จากการที่คณะผู้วิจัยนำองค์ความรู้ทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับมานั้น เพื่อสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังในจังหวัดเชียงใหม่ และเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน ระดับประเทศสู่สากลสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

3.1 ในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังนั้น ผู้วิจัยได้เชิญสละหรือพ่อครูแม่ครูภูมิปัญญาชาวบ้าน มาสาธิตและให้ความรู้ทางด้านการทำหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง แก่นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจ ตระหนักและรู้จักหวงแหนงานหัตถกรรมท้องถิ่นที่มีการสืบทอดมาช้านาน จากรุ่นสู่รุ่นให้คงอยู่กับชุมชนของตนเองต่อไป ซึ่งในการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านงานหัตถกรรมสาขาเครื่องหนังนั้นได้มีการจัดกิจกรรมตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ฯลฯ

3.2 คณะผู้วิจัยได้มีการจัดทำโครงการช่างรุ่นใหม่ ซึ่งได้รับความร่วมมือจาก คณะผู้วิจัยและมูลนิธิเพื่อนสล่าล้านนา กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ สำนักประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงใหม่ สำนักวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ จัดขึ้นที่หอศิลป์ปะ (อนุสาวรีย์สามกษัตริย์) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสืบสานงานหัตถกรรมภายในท้องถิ่นล้านนาให้คงอยู่คู่กับสังคม ซึ่งกิจกรรมภายในงานเป็นการให้ความรู้วิชาชีพทางด้านศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่นโดยผู้ที่สนใจสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประกอบเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว

3.3 สำหรับการส่งเสริมการขายและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสล่าและผู้ประกอบการนั้น ทางคณะผู้วิจัยได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการสนับสนุนการใช้ของพื้นบ้านของสล่าและผู้ประกอบการ โดยใช้ชื่อของกิจกรรมครั้งนี้ว่า การจัดนิทรรศการ “มิติสัมพันธ์

ศิลปวัฒนธรรมเชิงช่าง”ซึ่งในการจัดงานครั้งนี้ถือได้ว่าเป็น การส่งเสริมให้ผู้บริโภคได้รับรู้ข้อมูลในเรื่องของผลิตภัณฑ์ของสภาและผู้ประกอบการ ทำให้สภาและผู้ประกอบการมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มากขึ้น ตลอดจนสภาหรือผู้ประกอบการ สามารถนำข้อมูลทางด้านผลิตภัณฑ์หรือข้อมูลทางด้านพฤติกรรมของผู้บริโภคมาปรับปรุงกลยุทธ์ทางด้านการตลาด ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3.4 คณะผู้วิจัยได้มีการจัดเวทีการเรียนรู้ให้กับสภาและผู้ประกอบการอยู่ 2 ครั้ง และพาผู้ประกอบการเข้าร่วมงานสัมมนาอยู่ประมาณ 9 ครั้ง โดยในการจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 1 จะเป็นการจัดเวทีการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ในการจัดทำโครงการวิจัย พร้อมทั้งทางคณะผู้วิจัยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัยด้วย สำหรับการจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 2 ทางคณะผู้วิจัยได้มีการจัดกิจกรรมการอบรมและฝึกปฏิบัติจริงในหัวข้อเรื่อง การสร้างตราสินค้าและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สภาและผู้ประกอบการมีความรู้และรับทราบถึงแนวทางในการสร้างตราสินค้าและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และรับทราบปัญหาทางด้านการสร้างตราสินค้าและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของสภาและผู้ประกอบการ ทั้งนี้เพื่อคณะผู้วิจัยจะได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นไปหาแนวทางแก้ไข ตลอดจนสภาและผู้ประกอบการสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปเป็นแนวทางที่สำคัญเกี่ยวกับการสร้างตราสินค้าและออกแบบบรรจุภัณฑ์

จากการจัดเวทีการเรียนรู้ คณะผู้วิจัยพบว่า สภาหรือผู้ประกอบการมีความคาดหวังที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองให้เป็นที่ยอมรับในทุก ๆ ด้าน โดยมีความต้องการว่าจะได้รับการช่วยเหลือ จากหน่วยงานทั้งทางภาครัฐหรือเอกชนอย่างจริงจัง

3.5 คณะผู้วิจัย มีการส่งเสริมและผลักดันให้สภาหรือผู้ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านการสัมมนา การอบรม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่หน่วยงานทางภาครัฐและเอกชนจัดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง โดยทางคณะผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการให้สภาและผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานทางด้านการธุรกิจการค้าของตนเอง และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับนั้นมาปรับใช้กับธุรกิจของตนเองได้เป็นอย่างดีซึ่งกิจกรรมที่ทางหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

3.6 คณะผู้วิจัยได้มีการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยโดยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้แก่ ป้ายไวนิล (ใช้ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้มีการจัดทำขึ้น) สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ วารสารโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการที่ทางคณะผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ

4. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อผู้ที่มีความเกี่ยวข้องทั้งทางด้านการงานหัตถกรรม เครื่องหนัง คือ

5.1 ควรมีการจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและกิจการต่อไป

5.2 หน่วยงานทางภาครัฐและเอกชนควรมีการสนับสนุนโดยการให้ความรู้ทางด้านตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ การตกแต่งร้าน เทคนิคการขาย เทคนิคการบริการ ฯลฯ และสร้างความตระหนักในการใช้วัสดุภายในท้องถิ่นให้มากขึ้นแก่ผู้ประกอบการ

5.3 ควรมีการจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพในการผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรม โดยผู้ผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรมประเภทที่ใกล้เคียงกัน มาแลกเปลี่ยนความรู้ ปัญหา และเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้ผลิต ซึ่งทางภาครัฐและเอกชนมีโอกาสเข้ามาส่งเสริมทางด้านทักษะ ความรู้ในการผลิต ผลิตภัณฑ์ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค และรักษาเอกลักษณ์ทางด้านการทำหัตถกรรม เครื่องหนังไว้สืบต่อไป